07/07/2020

7 Ιουλίου 1770- Η σφαγή των Χριστιανών στη Σμύρνη

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Η ναυμαχία του Τσεσμέ έλαβε χώρα την 5 – 7 Ιουλ. 1770 πλησίον και εντός του ομώνυμου κόλπου, στη θαλάσσια περιοχή ανάμεσα στο δυτικό άκρο της Μικράς Ασίας (Χερσόνησος Ερυθραίας) και της νήσου Χίου, σημείο όπου και κατά το παρελθόν είχε σημειωθεί μεγάλος αριθμός ναυτικών πολεμικών αναμετρήσεων μεταξύ των στόλων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της Δημοκρατίας της Βενετίας. Η ναυμαχία αυτή εντάσσεται στα γεγονότα της Επανάστασης, που έλαβε χώρα στον ελληνικό χώρο το 1769 και έμεινε γνωστή με το όνομα Ορλωφικά, αποτέλεσε δε πρόδρομο της μετέπειτα Ελληνικής Επανάστασης (1821-1829), και το πρώτο επεισόδιο μια σειράς από καταστροφικές, για τους Οθωμανούς, ναυμαχίες εναντίον της Ρωσίας.

Ο τουρκικός στόλος υπό την ηγεσία του πασά Ιμπραήμ Χοζαμεδδίν, τον οποίο ανέμενε ο βαλής (διοικητής) του Μωρηά με μεγάλη ανυπομονησία, κατέπλευσε στο

Ναύπλιο την 20 Μαΐου 1770. Την ίδια ημέρα έφθανε στη Μάνη η δεύτερη ρωσική μοίρα με αρχηγό τον Έλφιστοουν (Elphinstone). Ο τολμηρός Σκωτσέζος από την πρώτη στιγμή της άφιξής του, προσπάθησε να έρθει σε επαφή με τον αντίπαλο για να αναμετρηθούν, αλλά ο δειλός πασάς εγκατέλειψε το Ναύπλιο και περιφερόταν στο Αιγαίο. Όταν ο ρωσικός στόλος στον οποίο επέβαιναν επίσης ο Αλέξιος Ορλώφ (αρχηγός του ρωσικού στόλου) και ο Σπυριδώφ (διοικητής της πρώτης ρωσικής μοίρας) αγκυροβόλησε στα Ψαρά, έγινε γνωστό ότι ο τουρκικός στόλος έπλεε στη θαλάσσια περιοχή μεταξύ Χίου και Τσεσμέ. Μάλιστα ο καπουδάν πασάς βρισκόταν στη στεριά και την αρχηγία του στόλου είχε αναλάβει ο Τούρκος αντιναύαρχος Τσεζαϊρλή Μαντάλογλου Χασάν μπέης, ο οποίος είχε παρατάξει τις ανώτερες δυνάμεις του σε σχήμα μισοφέγγαρου έξω από το λιμάνι του Τσεσμέ.

Η ναυμαχία ξεκίνησε το πρωί της 5ης Ιουλίου και ο αγώνας διεξήχθη με γενναιότητα και φανατισμό και από τους δύο αντιπάλους. Η κρισιμότερη στιγμή σημειώθηκε, όταν συγκρούσθηκαν μεταξύ τους οι δύο εχθρικές ναυαρχίδες και η μάχη γινόταν σώμα με σώμα μέσα στους καπνούς και τη φωτιά. Η αναταραχή ήταν τέτοια, που, όπως χαρακτηριστικά περιγράφει ο Σάθας «οι Ρώσοι έσφαζον Ρώσους και οι Τούρκοι τους Τούρκους». Εν τέλει υπό τη σφοδρή επίθεση των ρωσικών δυνάμεων, ο τουρκικός στόλος αναγκάστηκε πανικόβλητος να καταφύγει στο λιμάνι του Τσεσμέ, προκειμένου να βρεθεί υπό την προστασία των πυροβολείων της ξηράς.

Την επόμενη μέρα οι Ρώσοι αποφάσισαν να προβούν στην καταστροφή του τουρκικού στόλου, με τη χρήση πυρπολικών. Γύρω στα μεσάνυχτα της 6ης προς την 7η Ιουλίου άρχισε το όλο εγχείρημα, με την είσοδο στον κόλπο του Τσεσμέ τεσσάρων ελληνικών πλοιαρίων, που είχαν μετατραπεί σε πυρπολικά (μπουρλότα). Από τα πυρά των πυροβόλων και την ανατίναξη των πυρπολικών, τα συνωστισμένα στο λιμάνι τουρκικά πλοία πήραν φωτιά, η οποία μεταδόθηκε με απίστευτη ταχύτητα, ώστε να γίνει αδύνατη η κατάσβεσή της. Οι πυριτιδαποθήκες των πλοίων ανατινάσσονταν η μία μετά την άλλη σκορπίζοντας τον όλεθρο όχι μόνο στα πλοία, αλλά και σε ολόκληρη την πόλη του Τσεσμέ. Οι Χιώτες, οι Ψαριανοί και οι Σμυρνιοί, καθ’ όλη τη διάρκεια της νύχτας και μέχρι τα ξημερώματα παρακολουθούσαν τις εικόνες της καταστροφής. Η θάλασσα γέμισε συντρίμμια και ακρωτηριασμένα πτώματα, ενώ το φρούριο καθώς και η κωμόπολη του Τσεσμέ εγκαταλείφθηκαν από τους Τούρκους κατοίκους της και τη φρουρά, οι οποίοι πανικόβλητοι κατέφυγαν στη Σμύρνη για να σωθούν.

Η καταστροφή του τουρκικού στόλου υπήρξε ολοσχερής και αποτέλεσε αφορμή αιματηρών αντιποίνων σε βάρος των χριστιανών. Η Σμύρνη ήταν αυτή που πλήρωσε βαρύ φόρο αίματος. Η οργή των Τούρκων ήταν τέτοια, ώστε ξέσπασαν

επάνω στους Ρωμηούς κατοίκους της Σμύρνης, κατασφάζοντας πάνω από χίλιους, αναζητώντας εκδίκηση για την καταστροφή την οποία υπέστησαν, μιας και οι χειριστές των πυρπολικών ήταν κυρίως Έλληνες.

Δυστυχώς οι Ρώσοι δεν άκουσαν τον Elphinstone, ο οποίος επέμενε να περάσουν τον ανοχύρωτο Ελλήσποντο (Δαρδανέλλια) και να εισέλθουν στο Βόσπορο αιφνιδιάζοντας έτσι τους ανυποψίαστους Οθωμανούς. Ούτως ή άλλως, όμως, η νίκη αυτή ήταν μεγάλη επιτυχία, καθώς θεωρήθηκε ως η μεγαλύτερη νίκη μετά τη ναυμαχία της Ναυπάκτου (1571), το δε γόητρο της Αυτοκράτειρας της Ρωσίας Αικατερίνης Β’ ανέβηκε πολύ ψηλά σε ολόκληρη την Ευρώπη. Παρόλα ταύτα, οι Ρώσοι, δεν μπόρεσαν να παραβιάσουν τα Δαρδανέλια, τα οποία είχε φροντίσει στο μεταξύ να οχυρώσει ο βαρόνος Ντε Τοτ και οι Γάλλοι που βοηθούσαν τους Τούρκους. Έτσι περιορίστηκαν σε μια εφήμερη κατοχή των Κυκλάδων και το 1774 υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν οριστικά το Αιγαίο μετά την υπογραφή της συνθήκης του Κιουτσούκ – Καϊναρτζή.

Πηγή: enosismyrneon.gr